

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

«Про страхування» (реєстр. № 5315 від 29.03.2021) (далі – проект), внесений народним депутатом України Гетманцевим Д. О., Аллахвердієвою І. В. та іншими.

2. Завдання законопроекту

З метою уніфікації стандартів державного страхового регулювання та нагляду за страховою діяльністю в Україні, приведення їх у відповідність до міжнародних практик, проектом запропоновано нову редакцію Закону України «Про страхування», яким передбачено:

- удосконалити термінологію (запровадження нових термінів «ануїтет», «асоційована особа», «вхідне перестраховання», «вихідне перестраховання», «значимий страховик», «приписний капітал філії страховика - нерезидента» тощо);

- визначити класи страхування (5 класів страхування життя та 18 класів страхування іншого, ніж страхування життя);

- оновити підхід щодо ліцензування страховиків (отримання єдиної ліцензії на здійснення діяльності зі страхування з можливістю її звуження/розширення; можливість ліцензування страховика як професійного перестраховка; перехід від обов'язкових видів страхування до обов'язку наявності укладеного договору страхування за окремими видами діяльності тощо);

- удосконалити вимоги до власників істотної участі страховика (обов'язковість регуляторного подання, запровадження більш сутнісних вимог, посилення відповідальності за порушення процедури погодження);

- новий підхід в регулюванні діяльності осіб, які мають право здійснювати реалізацію страхових та перестрахових продуктів (встановлення професійних та кваліфікаційних вимог, запровадження єдиного реєстру страхових посередників, нові підходи щодо навчання та підвищення кваліфікації);

- удосконалити корпоративне управління, систему внутрішнього контролю та управління ризиками страховика;

- нові підходи до необхідного наявного капіталу та вимог до платоспроможності страховика (впровадження диференційованих підходів до оцінки платоспроможності страховика, встановлення вимог щодо дотримання страховиком на постійній основі мінімального капіталу та капіталу платоспроможності, передбачення можливості та окремого порядку спрощеної капіталізації страховика тощо);

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000009E0E2F0014838300

Підписувач Драганчук Юрій Олегович

Дійсний з 24.04.2020 13:01:11 по 24.04.2022 13:01:11

Міністерство фінансів України

14030-02-3/12134 від 14.04.2021

- запровадити ефективні процедури виходу страховика з ринку (передача страхового портфелю; добровільна реорганізація та ліквідація страховика; примусовий вихід з ринку);

- оновити процедури нагляду (запровадження коригувальних заходів та заходів раннього реагування, запровадження ризик-орієнтовного підходу до нагляду за страховиками) тощо.

Крім цього, проектом пропонується внести зміни до низки законодавчих актів України, які кореспондують з пропонованими проектом положеннями.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація зазначеного проекту не має прямого впливу на доходну чи видаткову частину Державного бюджету України поточного бюджетного періоду.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Реалізація положень проекту не потребує додаткових видатків з державного бюджету.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізація положень проекту не впливає на виконання закону про Державний бюджет України у поточному бюджетному періоді та не потребує внесення до нього змін.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Проект узгоджується із законами, що регулюють бюджетні відносини.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Проект може бути підтриманий з подальшим врахуванням таких зауважень.

1. Пунктом 4 статті 11 проекту передбачено, що страховик за наявності ліцензії на здійснення діяльності зі страхування *має право надавати фінансову послугу з надання гарантій* у порядку, визначеному нормативно-правовими актами Регулятора.

Водночас відповідно до пункту 6 статті 3 проекту *виключним видом* діяльності страховика є діяльність зі страхування та діяльність з надання супровідних послуг на ринку страхування.

Враховуючи зазначене, вказані норми потребують узгодження між собою.

2. Відповідно до пункту 1 статті 17 проекту розмір статутного капіталу страховика *не може бути меншим*, ніж мінімальний розмір, встановлений частиною 1 статті 14 Закону України «Про акціонерні товариства» та *меншим*

ніж розмір мінімального капіталу страховика, визначеного відповідно до частини третьої статті 40 цього Закону.

Відповідно до частини першої статті 14 Закону України «Про акціонерні товариства» мінімальний розмір статутного капіталу акціонерного товариства становить 1250 мінімальних заробітних плат виходячи із ставки мінімальної заробітної плати, що діє на момент створення (реєстрації) акціонерного товариства (7,5 млн. грн).

Водночас частиною третьою статті 40 проекту встановлено, що розмір мінімального капіталу страховика становить 32 млн грн та 48 млн грн. залежно від класів страхування, на які страховик отримав ліцензію.

Враховуючи зазначене, із норми пункту 1 статті 17 проекту незрозуміло межі мінімального статутного капіталу, який має сформувати страховик.

3. Відповідно до пункту 22 «Прикінцеві та перехідні положення» Кабінету Міністрів України необхідно протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом забезпечити розроблення та перегляд своїх нормативно-правових актів та за погодженням з Національним банком України актів міністерств, що впливають із цього Закону в частині заміни обов'язкового страхування на обов'язкову наявність договору страхування або *на безпосереднє здійснення компенсаційної виплати з Державного бюджету України головними розпорядниками бюджетних коштів потерпілим.*

Відповідно до підпункту 67 пункту 1 статті 1 проекту страхування – правовідносини щодо захисту майнових інтересів фізичних та юридичних осіб (страховий захист) при страхуванні ризиків, пов'язаних з життям, здоров'ям, працездатністю та пенсійним забезпеченням, з володінням, користуванням і розпорядженням майном, з відшкодуванням страхувальником заподіяної ним шкоди особі або її майну, а також шкоди, заподіяної юридичній особі у разі настання страхових випадків, визначених договором страхування, за рахунок коштів фондів, що формуються шляхом сплати страхувальниками страхових премій (платежів, внесків), та доходів від розміщення коштів таких фондів та інших доходів страховика, які він має право отримувати згідно з законодавством.

Водночас відповідно до пунктів 1 та 2 статті 2 проекту цей Закон регулює загальні засади функціонування ринку страхування та діяльності його учасників, особливості державного регулювання та нагляду за діяльністю на ринку страхування, а також захисту прав та законних інтересів клієнтів. Дія цього Закону *не поширюється на державне соціальне страхування.*

Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» відповідно до Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування визначає правові, фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування, гарантії працюючих громадян щодо їх соціального захисту у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, вагітністю та пологами, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, охорони життя та здоров'я.

Відповідно до статті 18 вказаного Закону страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності підлягають особи, які працюють на умовах трудового договору (контракту), цивільно-правового договору, на інших підставах, передбачених законом, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форми власності та господарювання, у тому числі в іноземних дипломатичних та консульських установах, інших представництвах нерезидентів або у фізичних осіб, а також обрані на виборні посади в органах державної влади, органах місцевого самоврядування та в інших органах, фізичні особи - підприємці, особи, які провадять незалежну професійну діяльність, члени фермерського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності на інших підставах.

Статтею 35 Закону визначені особи, які підлягають страхуванню від нещасного випадку.

Відповідно до частини першої статті 4 Закону Фонд соціального страхування України є органом, який здійснює керівництво та управління загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та медичним страхуванням, провадить акумуляцію страхових внесків, контроль за використанням коштів, забезпечує фінансування виплат за цими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування та здійснює інші функції згідно із затвердженим статутом.

Статтею 9 Закону визначається основними завданнями Фонду та його робочих органів серед яких реалізація державної політики у сферах соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, медичного страхування; надання матеріального забезпечення, страхових виплат та соціальних послуг відповідно до цього Закону; профілактика нещасних випадків; тощо.

Таким чином, Фонд соціального страхування створює усім застрахованим громадянам рівні умови забезпечення прав у страхуванні від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання які спричинили втрату працездатності, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, медичного страхування.

Натомість, для окремих категорій працівників встановлено подвійне страхування на випадок загибелі (смерті) або ушкодження здоров'я, які настали під час виконання службових обов'язків, та мають здійснюватися дві виплати за одними й тими ж подіями (страховими випадками).

З огляду на вищенаведене, на думку Мінфіну, питання відшкодування шкоди, заподіяної життю та здоров'ю працівників у процесі їх трудової діяльності, повинні регулюватися однаково для всіх категорій працівників, виключно Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

Крім того, таке безпосереднє здійснення потерпілим компенсаційної виплати з Державного бюджету України головними розпорядниками бюджетних коштів може призвести до значного навантаження на бюджет.

4. У проекті йдеться про посилення на проект Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» (реєстр. № 5065 від 15.02.2021), яким встановлюються загальні норми здійснення регулювання та нагляду небанківських фінансових послуг.

**Заступник Міністра фінансів України
з питань європейської інтеграції**

Юрій ДРАГАНЧУК